Lærerveiledning for videregående skole

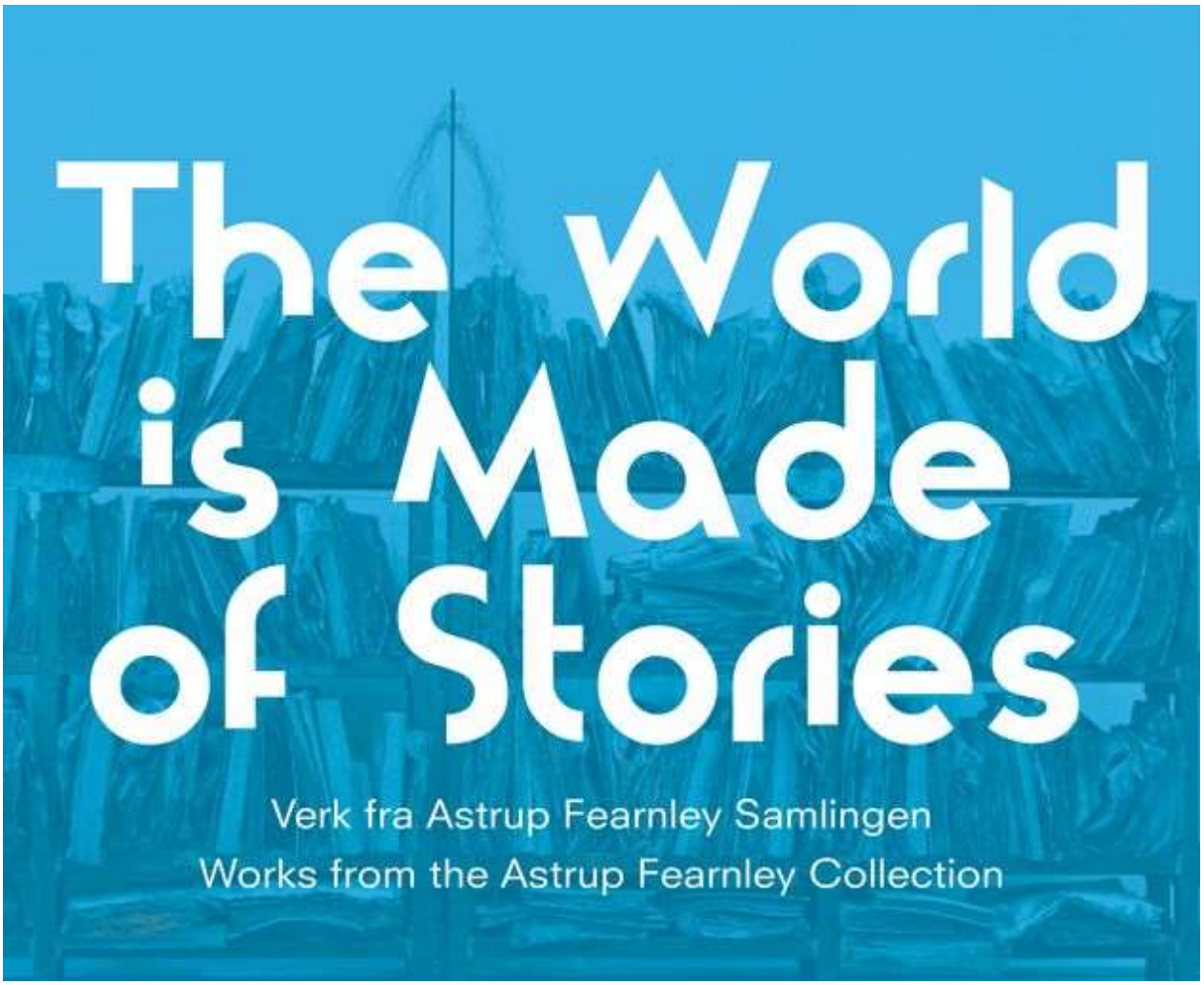

VELKOMMEN TIL ASTRUP FEARNLEY MUSEET!

Strandpromenaden 2, Tjuvholmen

www.afmuseet.no

Astrup Fearnley Museet

The World is Made of Stories – verk fra Astrup Fearnley Samlingen

Ingen kan se, oppleve eller forstå hele verden på egenhånd. Vi lærer om verden gjennom andre, gjennom ulike historier fortalt via media eller enkeltindivider. Utstillingen *The World is Made of Stories* er en konstellasjon av narrative verk som forteller private og allmenne historier. Sammen utgjør de en fortelling i flere lag som viser til ulike tider og geografiske steder. Det er en fortelling om kunsthistorie, urbanisme, politikk, hukommelse, seksualitet, vold, religion og estetikk. Dette er kun noen av de temaene kunstnerne formidler i sine verk, gjennom en rekke teknikker, materialer og narrative strukturer. *The World is Made of Stories* viser en polyfoni av stemmer, objekter og bilder, som både opplyser og stiller viktige spørsmål.

Kunstnere: Janine Antoni, Eduardo Arroyo, Peter Blake, Mike Bouchet, Lizzi Bougatsos, Bjørn Carlsen, Patrick Caulfield, Paul Chan, Dan Colen, Miodrag Djuric Dado, Jason Dodge, Trisha Donnelly, Gardar Eide Einarsson, Ida Ekblad, Tracey Emin, Erró, Öyvind Fahlström, Matias Faldbakken, Ivan Galuzin, Andreas Gursky, Karl Haendel, Rachel Harrison, Mona Hatoum, Johanne Hestvold, Damien Hirst, David Hockney, Jörg Immendorff, Matthew Day Jackson, Jens Johannessen, Rashid Johnson, Anselm Kiefer, Martin Kippenberger, R.B. Kitaj, Henrik Olai Kaarstein, Peter Land, Glenn Ligon, Nate Lowman, Markus Lüpertz, Helen Marten, Bjarne Melgaard, Thiago Martins de Melo, Malcolm Morley, Paulo Nimer Pjota, Sigmar Polke, Paul Rebeyrolle, Matthew Ronay, Knut Rose, Sterling Ruby, Tom Sachs, Prem Sahib, Borna Sammak, Ole Sjølie, Josh Smith, Sam Taylor-Johnson, Fredrik Værslev, Rachel Whiteread, Jordan Wolfson, Christopher Wool, Aaron Young, Kan Xuan

Kuratorer: Gunnar B. Kvaran og Therese Möllenhoff

Formidlingstilbud

Vi tilbyr 3 gratis omvisninger tirsdag-fredag, kl. 12, 13 og 14 (maks 35 elever per gruppe). **Påmelding** minst én uke i forveien til omvisning@fearnleys.no

Målsetting

Målet er å motivere elevene til samtaler rundt kunstverkene og dermed lære mer om verdien av kreativ virksomhet og kunstneriske uttrykk. Møtet med samtidskunst vil kunne bidra til en høyere refleksjon rundt kunstens betydning i samfunnet og egen kreativ utfoldelse. Vi benytter dialogbasert formidling med fokus på flerstemmighet, deltagelse og selvrefleksjon, slik som beskrevet i boken *Dialogbasert formidling: Kunstmuseet som læringsrom* (2012) av Olga Dysthe, Nana Bernhardt og Line Esbjørn. De beskriver hvordan dialog også kan omfatte skriveøvelser, samtaler ved kunstverk samt kreative workshop som engasjerer flere av elevene mer enn ordinære undervisningssituasjoner.

Vår formidlingsprofil er tilknyttet Kunnskapsløftet

I følge den generelle læreplanen for grunnskolen skal grunnleggende ferdigheter i faget Kunst og Håndverk omfatte:

- Å kunne uttrykke seg muntlig i kunst og håndverk om sitt eget og andres arbeid er en viktig del av faget. Samtalen kan føres på ulike nivåer, fra det beskrivende til det mer analyserende og vurderende. Muntlig ferdighet er også viktig i forbindelse med refleksjon over og vurdering av opplevelse, estetiske virkemidler og sammenheng.
- Å kunne lese kunst dreier seg blant annet om å kunne tolke tegn og symboler og å få inspirasjon til skapende arbeid.

Kunstformidling tilpasset de ulike trinnene

Astrup Fearnley Museet ønsker å invitere elever til et inspirerende møte med samtidskunst i utstillingen *The World is Made of Stories*. Våre dyktige formidlere tilpasser den dialogbaserte omvisningen til de ulike alderstrinnene med begreper og vinklinger som de kan forstå og relatere seg til. Under er forslag på samtaler vi ønsker å sette i gang med elevene, men vi er også åpne for innspill og spesielle tematikker.

Samtaler i utstillingen

Vi inviterer alle skoleelever til å bli kjent en unik kunstsamling bestående av internasjonal samtidskunst! En omvisning i Astrup Fearnley Samlingen vil gi et unikt innblikk i kunstens utvikling de siste 50 årene. Det som kjennetegner nesten alle verkene i Astrup Fearnley-samlingen er at de for det meste er figurative og de alle er narrative. Flere av kunstnerne benytter impulser fra blant annet popkultur, mytologi, historie og vitenskap.

Utstillingen *The World is Made of Stories* er organisert kronologisk og er utmerket for å snakke om utviklingen av kunstbegrepet gjennom modernismen og post-modernismen, popkunsten, nyekspresjonismen, appropriasjonskunsten og samtidskunsten. Dermed vil omvisningen være relevant i flere fagområder som norsk, engelsk, historie og samfunnsvitenskap. Gjennom en dialogbasert omvisning utforsker vi kunstverkenes form og materialer, og filosoferer rundt hva verkene omhandler. Elevene får et innblikk i mangfoldet av uttrykk som finnes i samtidskunsten, og får oppleve tradisjonelle teknikker som oljemalerier og skulpturelle prosesser ved siden av mer utfordrende verk som presenterer malerier uten maling, og skulpturer av hverdagsgjenstander.

Omvisningen vil også fokusere på de mange historiene og fortellingene kunstverkene adresserer, og hvordan de samme temaene blir presentert på ulike måter av kunstnere fra forskjellige perioder og steder.

Eksempler på kunstnere og tematikk

Politikk, krig og vold

Flere av kunstnerne tematiserer sine verk omkring politikk, krig og vold; fra Kitajs 1960- og 70-talls skildringer av en verdenssituasjon preget av krig og konflikt under den kalde krigen og Vietnam-krigen, til de ekspresjonistiske malernes behandling av traumet etter den andre verdenskrig, som Jörg Immendorff. De yngre samtidskunstnerne, som Tom Sachs, behandler blant annet samtidens intense besettelse med krig og vold.

R.B. Kitaj, *Juan de la Cruz*, 1967

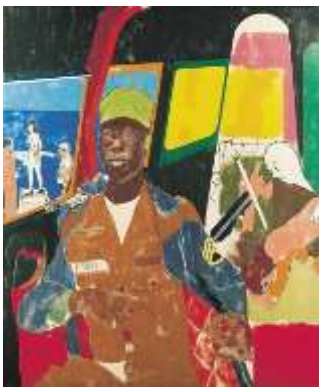

Maleriet *Juan de la Cruz* ble til under Vietnam-krigens mest intense periode og viser en afroamerikansk soldat, Sgt. John Cross. Soldaten bærer den engelske versjonen av navnet til den spanske helgenfiguren Johannes av korset. I bildet tar Kitaj for seg en samtidig hendelse, Vietnam-krigen, og kobler den til en historisk urelatert figur fra 1500-tallets Spania. Sammenhengen mellom disse er ikke opplagt, men for Kitaj var det et poeng at begge figurene var født inn i underklassen, de var outsidere og diasporiske karakterer som kjempet hver sin kamp, revet mellom plikt, tradisjon, overbevisning og reform.

Tom Sachs, *London Calling*, 2004

I en tid preget av approprierte eller fabrikkproduserte kunstverk, vender Tom Sachs tilbake til et personlig og håndlaget uttrykk, der sporene etter kunstnerens hånd er godt synlige. Han definerer sitt formalistiske språk som «bricolage» og bruker tilgjengelige, billige materialer uten noen verdi i seg selv, - som han omformer til modifiserte readymades. I dette verket er stjålne politisperringer fra New York omskapt til fullt fungerende våpen, inngravert med tekster fra The Clash' album *London Calling.*

Urbanisme, tegn- og avtrykksetting

Her ser vi hvordan kunstnere arbeider med urbanisme, og de årtusenlange tradisjoner for tegn- og avtrykksetting i byrommet, som blant annet Aaron Young. Andre kunstnere adresserer og approprierer ny teknologi, som Jordan Wolfson, og i tillegg vises også hvordan kunstnere forholder seg til, og løfter frem, tilsynelatende utdatert teknologi, som hos Karl Haendel.

Aaron Young, *Never Work (targets, Johns)*, 2005

Never Work (targets, Johns) er fra en serie titulert etter *Never Work*-slagordet som situasjonisten Guy Debord tagget på en vegg i Paris i 1953 og som siden har vært rekontekstualisert en rekke ganger. Motivene består av flere lag der bakgrunnen er basert på fotografier fra et utstillingsrom hvor Young lot publikum gå løs på veggene med spraymaling. Over disse lagene av anonyme signaturer har Young trykket konturene av karakteristiske motiver fra kjente kunstnere, som Jasper Johns i dette tilfellet. Ved legge en kjent formal signatur oppå de utallige navnløse spraysignaturene, kombineres uttrykk fra gate- og høykulturen, og Young fremhever hvordan enkelte signaturer oppnår mer anerkjennelse enn andre.

Jordan Wolfson, *Untitled*, 2014

Dette verket kommer fra en serie der Wolfson begir seg inn i en ny verden av CGI (*computer-generated imagery*) og slik videreutvikler kunsthistoriens bruk av funnet billedmateriale. Ansiktet er et anonymt datagenerert bilde. Wolfson har kombinert dette med et fotografi av sin egen hånd og klistremerker med emosjonelle enkeltord som EAGER, LOVE og PAIN, som for å forene den navnløse avataren med noe humant. Overgangen mellom det datagenererte ansiktet og bildet av en ekte hånd, peker mot en uavklart sammensmeltning av ekte og konstruert

menneskelighet – et felt som opptar Wolfson som har høstet stor anerkjennelse for sine humanoide robotverk.

Kunsthistorie og popukærkultur

Eduardo Arroyo, *Gilles Aillaud Looking at Reality through a Hole Next to an Indifferent Colleague,* 1973

Eduardo Arroyo var i sin tid en aktiv forkjemper for figurativt maleri, og dette verket kan leses som en metafor for kampen mellom figurasjon og abstraksjon. De to mennene illustrerer hver sin side av denne konflikten; mannen til venstre representerer det figurative maleriet, mens mannen til høyre representerer abstraksjonens billedkunst.

Mike Bouchet, *Top Cruise*, 2005

Mike Bouchet arbeider med spørsmål knyttet til originalitet, identitet og personlighet. Dette vises i verket bestående av 1000 håndlagde keramiske hoder basert på skuespilleren Tom Cruise. Bouchet lagde en prototype som han sendte til Mexico for masseproduksjon. Fokuset til Bouchet er ikke å lage et naturtro portrett av skuespilleren, men heller *ideen* om Tom Cruise – et menneske som oppnår makt basert på sine ulike filmroller. Verket kan slik leses som en kommentar til maktstrukturer i det amerikanske, kjendisfokuserte samfunnet.

Forarbeid: Fortellinger i kunsten

Samtidskunst

Læreren introduserer begrepet samtidskunst og skulptur hvor elevene deler sine betraktninger om begrepene. Uttrykket samtidskunst benyttes om kunst fra 1945 til i dag, og viser kunstnere som ofte har et eksperimentelt uttrykk. Vedlagt ligger en link som forklarer postmodernisme med eksempler fra billedkunst fra Nasjonal digital læringsarena ndla.no: http://ndla.no/nb/node/82932

Readymade

Begrepet readymade innføres i omvisningen, men kan gjerne diskuteres i forkant. Begrepet relateres ofte til den franske avantgardekunstneren Marcel Duchamp (1887–1968) og hans radikale eksperimentering rundt forholdet mellom kunst og livet. Mest kjent er hans *Fountain* (1917) hvor han snudde opp ned på et pissoar som ble signert

og gitt en tittel. Slik ble en hverdagsgjenstand gitt en kunstnerisk verdi basert på en idé, mens håndverket ble gitt minimal betydning. Dette danner grunnlaget for konseptkunstens fremvekst, og bruken av hverdagsgjenstander i kunsten er meget utbredt i samtidskunstfeltet i dag. http://www.youtube.com/watch?v=LrwXbe0rJDU

Appropriasjonskunst

Appropriasjon er et fagbegrep innenfor kunstvitenskapen. Appropriasjon viser til en kunstnerisk praksis eller teknikk som går ut på å anvende eller sitere et allerede eksisterende materiale. Materialet blir ofte endret, manipulert og bearbeidet ved hjelp av moderne reproduksjonsteknikker.

Les mer om begrepet her: https://snl.no/appropriasjon

Konseptkunst

Konseptkunst eller konseptualisme er en kunstretning som hovedsakelig utviklet seg i Europa og USA fra siste halvdel av 1960-tallet. Den konseptuelle kunsten stiller gjerne spørsmål ved kunstens innhold, samt de politiske og institusjonelle premissene. Konseptkunst kan gjerne karakteriseres som en idébasert kunstretning fordi idéen bak kunstverket blir ansett som viktigere enn den håndverksmessige eller visuelle utførelsen.

Les mer om begrepet her: https://snl.no/konsept-kunst

Vil du vite mer om våre utstillinger? Les mer på vår nettside www.afmuseet.no. Her legger vi ut mer informasjon og lydfiler om den aktuelle utstillingen.

Kontakt:

For bestilling av omvisning: omvisning@fearnleys.no

For andre henvendelser:

Formidlingskoordinator Susanne Roald, s.roald@fearnleys.no, tlf.: 22 93 60 47

VELKOMMEN TIL ASTRUP FEARNLEY MUSEET!

Adresse: Strandpromenaden 2, Tjuvholmen
Webside: www.afmuseet.no